

I samband med at NIBIO sender ut pressemelding for driftsgranskingar i jord- og skogbruk for heile landet, vil vi supplere med ein del lokale data for Rogaland og Agder.

Driftsresultatet for jordbruket i Rogaland og Agder 2022

Hovudtendens

- **Auke i jordbruksinntekta på Jæren og i Agder og Rogaland andre bygder**
- **Auke for produsentar av storfekjøtt med ammekyr eller innkjøpte kalvar i Agder og Rogaland andre bygder**
- **Framgang for mjølkeprodusentar i begge regionar**

Jordbruksinntekta til jærboendene auka med 17 prosent frå 2021 til 2022. I gjennomsnitt vart jordbruksinntekta til bøndene på Jæren 555 100 kroner per årsverk i 2022. I resten av Rogaland og Agder¹ gjekk jordbruksinntekta opp med 17 prosent, til 446 300 kroner.

Nettoinvesteringane var i gjennomsnitt 521 300 kroner for bruk på Jæren i 2022, 33 600 kroner i Agder og Rogaland andre bygder og 227 300 kroner i gjennomsnitt for landet. Det vart investert mest i bygningar og jord på Jæren. Nettoinvesteringane på Jæren var svært høge for andre året på rad. I resten av Rogaland og Agder var investeringsaktiviteten lågare, og har nesten halvert seg frå 2021. Her vart det investert mest i maskiner og utstyr.

Auka prisar på mjølk og kjøtt kombinert med volumauke på kukjøtt bidrog til auke i husdyrinntektene i Rogaland og Agder utanom Jæren. For jærboendene var det auke i pris på mjølk og kjøtt som bidrog til auke i husdyrinntektene, medan omsett mjølk gjekk litt ned. Det var auke i husdyrinntektene frå alle dyregrupper på Jæren. I Agder og Rogaland andre bygder var auken i husdyrinntekter noko mindre. Tilskota auka i begge regionar, men noko av dette kan forklarast med ekstra tilskot som ble gitt i 2022. Dei totale kostnadene inklusive avskrivningar auka med høvesvis 13 prosent på Jæren og 9 prosent i resten av regionen. Når det gjeld arbeidsforbruket, auka det litt på Jæren, men det var små endringar frå året før i resten av Rogaland og Agder.

Jæren

For **mjølkeproduksjonsbruka** på Jæren, auka jordbruksinntekta med 14 prosent samanlikna med året før, til i gjennomsnitt 476 900 kroner per årsverk. Auka inntekter frå anna storfekjøtt, kukjøtt, mjølk og tilskot kombinert med svakare auke i kostnadane forklarar denne endringa.

I gjennomsnitt hadde bruka i denne gruppa 34,2 årskyr, ein nedgang på 2 årskyr frå 2021. Omsett mjølk gjekk opp ned 2 prosent til 250 028 liter. Omsett storfekjøtt gjekk ned med 4 prosent frå 2021 til 2022, til 8,7 tonn. Arbeidsinnsatsen gjekk noko ned, til om lag 1,8 årsverk.

Produksjonsinntektene auka med 13 prosent. Mjølkeprisen gjekk opp med 0,42 kroner per liter for mjølkebruka på Jæren, og var i gjennomsnitt 6,62 kroner. Prisen på storfekjøtt gjekk opp med 7,39 kroner per kg for kukjøtt og 8,36 kroner per kg for anna storfekjøtt. Dei variable kostnadene auka med 23 prosent. Dei faste kostnadene inkl. avskrivningar gjekk også opp med om lag 6 prosent.

Nettoinvesteringa i 2022 låg på 337 100 kroner i gjennomsnitt per bruk. Dette er ein stor auke frå 2021 og dersom ein ser det over ein tiårsperiode har investeringsaktiviteten vore høg. Det vart investert mest i driftsbygningar. Den samla gjelda var på 5,35 millionar kroner, ein auke på 12 prosent. Rentekostnaden gjekk opp 23 prosent frå 2021 til 2022.

Bruka med mjølkeproduksjon kombinert med svinehald på Jæren har hatt ein auke i jordbruksinntekta på 103 700 kroner frå 2021 til 2022 og oppnådde 814 200 kroner per årsverk i 2022. Inntektsauke frå mjølk, storfekjøtt og frå svinehaldet påverka resultatet positivt for bruk med

¹ I driftsgranskingane er jordbruket i Rogaland og Agder delt inn i to regionar; «Jæren» og «Agder og Rogaland andre bygder».

mjølkeproduksjon kombinert med svinehald på Jæren. Jordbruksinntekta gjekk opp, trass i at samla kostnader auka med 17 prosent frå 2021 til 2022. Kostnadsauken relaterer seg i stor grad til auka førkostnader, auka gjødselkostnader og auka pris ved kjøp av smågris.

Prisane på mjølk auka med 0,71 kroner per liter, medan pris på storfekjøtt frå okse og kvige gjekk opp med 7,25 kroner per kg og pris på kukjøtt auka med 7,49 kroner per kg. For slaktegris gjekk prisen opp med 3,90 kroner per kg, og smågrisprisen gjekk opp med 303 kroner per seld smågris.

Årskutalet minka med 4,1 årskyr til 53,8 årskyr. Ytinga gjekk opp med 0,8 prosent og låg på 8 684 kg per årsku i 2022. Det vart omsett 9 prosent mindre mjølk frå 2021 til 2022, i gjennomsnitt 416 800 liter mjølk. Det vart omsett 1,5 tonn meir storfekjøtt inkludert kukjøtt i 2022 enn i 2021, i gjennomsnitt 17,6 tonn. Det vart omsett 89,2 tonn slaktegris i 2022 og selt 435 smågris. Omsett kg slaktegris auka med 19 prosent, medan tal smågris som vart selde, gjekk ned med 18 prosent. Arbeidsinnsatsen auka litt, og var på 2,6 årsverk i 2022.

Nettoinvesteringane på desse bruka var i gjennomsnitt 1 167 400 kroner i 2022. Til samanlikning var nettoinvesteringane i 2021 266 000 kroner. Blant bruka i denne gruppa vart det investert mest i driftsbygningar. Gjelda gjekk opp med om lag 1,3 millionar kroner til 11,8 millionar kroner.

Det er få bruk i denne gruppa med berre 9 bruk i 2022. Endringar på enkeltbruk, eller utskifting av bruk, kan gje store utslag for gruppa.

Av dei samla inntektene til familien på Jæren, utgjorde driftsoverskotet frå jordbruket 65 prosent i 2022, 6 prosentpoeng meir enn i 2021. Tilleggsnæringar utgjorde 4 prosent, og lønsinntekt 22 prosent. Resten av inntekta er skogbruk, anna næringsinntekt utanom bruket, pensjonar og kapitalinntekter.

Samla gjeld auka med 500 000 kroner frå 2021 og var på 7,5 millionar kroner per bruk i 2022 på Jæren. Rentekostnaden auka med 44 800 kroner til 223 800 kroner.

Maksimalt jordbruksfrådrag har vore 166 400 kroner sidan 2012. Dette vart auka til kr 190 400 i 2020 og igjen auka til 195 000 i 2022. Tek ein omsyn til inntektsverknad av jordbruksfrådraget, vert den skattekorrigerte jordbruksinntekta for bruka frå Jæren kr 585 100 kroner per årsverk. Inntektsverknaden av jordbruksfrådraget utgjorde 30 100 per årsverk på Jæren. Det er ikkje teke omsyn til inntektsverknaden av jordbruksfrådraget i dei andre resultatmåla frå driftsgranskingane.

Agder og Rogaland utanom Jæren

For mjølkeprodusentane i Agder og Rogaland utanom Jæren, gjekk produksjonsinntektene opp med 15 prosent og kostnadane gjekk opp med 12 prosent. Samanlikna med 2021 auka jordbruksinntekta med kr 74 000 til 400 300 kroner per årsverk i 2022. Inntekter frå mjølk, kjøtt og tilskot gjekk opp. Årskutalet gjekk opp med 0,4 til 28,1 årskyr. Ytinga per årsku var på 7 400 kg, og omsett mjølk gjekk ned med 3 400 liter til 189 300 liter.

Mjølkeprisen gjekk opp med 0,53 kroner per liter i til 6,34 kroner. Produksjon av storfekjøtt gjekk opp ned 2,4 prosent og var på 6,4 tonn i 2022. Prisen på storfekjøtt (utanom ku) gjekk opp med 6,42 kroner per kg, medan prisen på kukjøtt gjekk opp med 6,27 kroner per kg.

Arbeidsinnsatsen var om lag uendra, og utgjorde 1,9 årsverk i 2022. Nettoinvesteringa gjekk opp samanlikna med 2021 til 76 400 kroner i 2022. Det vart investert mest i maskiner og reiskap blant bruka i denne gruppa. Samla gjeld var om lag det same som i 2021, på 4,9 millionar i middel per bruk. Rentekostnadene gjekk opp med 16 prosent til 160 300 kroner.

Jordbruksinntekta for bruk med einsidig sauehald i Agder og Rogaland andre bygder gjekk opp samanlikna med 2021. Jordbruksinntekta var på 205 100 kroner, som er ein auke på 17 400 kroner. Desse bruka har hatt ei negativ utvikling i jordbruksinntekta dei siste åra. Produksjonsinntektene auka med 17 prosent som følgje av betre pris på sau- og lammekjøtt og auke i tilskot. Kostnadsauken var også på 17 prosent.

Tal vinterfôra sauer gjekk opp med 1 prosent frå 2021 til 2022, til 154 vinterfôra sauer. I tillegg gjekk omsett sau- og lammekjøtt opp 9 prosent. I alt vart det produsert 5,1 tonn sau- og lammekjøtt. Prisane for sau- og lammekjøtt gjekk høvesvis opp med 9,22 og 4 kroner per kg. I snitt var prisen på sauekjøtt på 28,37 kroner, medan prisen på lammekjøtt låg på 62,90 kroner. Dei variable kostnadene gjekk opp med 23 prosent, medan dei faste kostnadene inkl. avskrivningar gjekk opp med 13 prosent. Arbeidsinnsatsen var om lag uendra, og utgjorde 1,0 årsverk i 2021.

Det var negativ nettoinvestering på 91 700 kroner i snitt per bruk. Det vart investert mest i maskin og reiskap på desse bruka. Gjelda vart redusert med 9 prosent til 2,1 millionar, medan rentekostnaden gjekk opp med 32 prosent til 66 200 kroner.

Produksjon av storfekjøtt, enten med ammekyr eller på innkjøpte kalvar, oppnådde ei jordbruksinntekt per årsverk på kr 367 600 i 2022. Samanlikna med året før gjekk jordbruksinntekta opp med 78 prosent. Produksjonsinntektene auka med 26 prosent som følge av høgare prisar på viktige produkt. Dermed vart det høgare kjøttinntekter og høgare tilskot. Kostnadene gjekk opp med 26 prosent frå 2021, noko som bidrog negativt til resultatet for desse bruka.

Det vart levert 4 200 kg storfekjøtt på desse bruka i 2022. Prisen på storfekjøtt (utanom ku) gjekk opp med 5,51 kroner per kg, medan prisen på kukjøtt gjekk opp med 10,92 kroner per kg. Arbeidsforbruket auka litt, men er framleis på 1,0 årsverk. Nettoinvesteringa vart redusert med 82 300 kroner samanlikna med året før og låg på 140 400 kroner per bruk. Det vart investert mest i maskin og reiskap. Gjelda vart redusert med 6 prosent og var i snitt 3,2 millionar, medan rentekostnaden gjekk ned med 13 prosent til 87 900 kroner.

Driftsoverskotet frå jordbruket utgjorde 52 prosent av familiens samla inntekter i gjennomsnitt for alle bruka frå Agder og Rogaland andre bygder, ein auke på 7 prosentpoeng frå 2021. Tilleggsnæringer utgjorde 8 prosent, og lønsinntekt utgjorde 36 prosent av familiens samla inntekter. Resten av inntekta er skogbruk, anna næringsinntekt utanom bruket, pensjonar og kapitalinntekter.

Samla gjeld gjekk ned med 1 prosent frå 2021 til 2022, til 4,35 millionar kroner i Agder og Rogaland andre bygder. Rentekostnadene gjekk opp med 21 prosent til 136 200 kroner.

Tek ein omsyn til inntektsverknad av jordbruksfrådraget, vert den skattekorrigerte jordbruksinntekta for bruka frå dei andre bygdene i Rogaland og Agder 484 600 kroner per årsverk. Inntektsverknaden av jordbruksfrådraget utgjorde 38 300 kroner per årsverk.

Jordbruksinntekt er definert som løn til alt arbeid og rente på eigenkapitalen per årsverk, og varierer mellom ulike produksjonar og storleik på bruka.

Skattefordel for bønder er skattelette i form av eit ekstra jordbruksfrådrag i allmenn inntekt. Det blir rekna ein inntektsverknad av skatteletten tilsvarande den inntekta ein må ha for å oppnå same kjøpekraft som skatteletten genererer.

Nettoinvestering er nyanlegg minus avskrivningar, fråsal og investeringstilskot.

Driftsgranskingane i jord- og skogbruk er basert på eit tilfeldig utval av bruk frå heile landet. I 2022 var det i alt 908 bruk med i driftsgranskingane. Bruka frå Rogaland og Agder vert delte inn i to regionar, «Jæren» og «Agder og Rogaland andre bygder». Årsaka er at Jæren har betre grunnlag for jordbruksproduksjon enn resten av Rogaland og Agder. I alt var det med 59 bruk frå Jæren og 90 bruk frå resten av Rogaland og Agder-fylka. Utvalet av bruk som deltek, skal vere representativt for regionen.

Alle dei presenterte resultatane er gjennomsnittstal frå større grupper av bruk. Mindre grupper er ikkje presenterte, men er med i gjennomsnittstala. Det er stor spreiding i materialet, noko som ikkje kjem fram her. Gjennomsnittstala for dei 149 bruka i Agder og Rogaland gjev likevel ein god peikepinn på korleis den økonomiske utviklinga for jordbruket har vore.

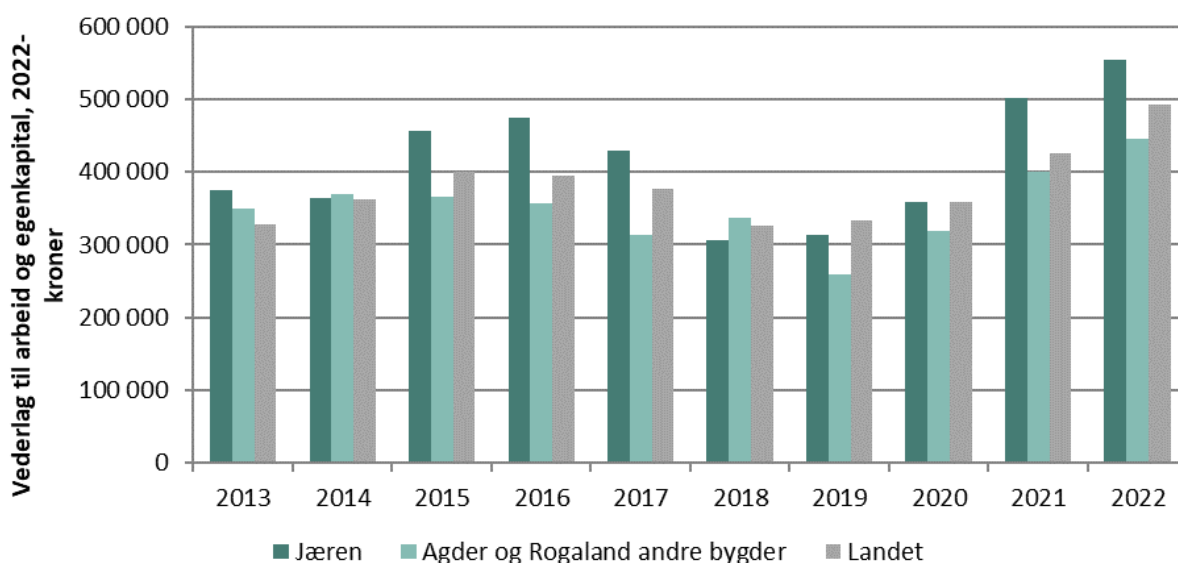
Samla oversikt for 2022

	Tal bruk	Inn- marks-areal	Driftsoverskot per bruk		Jordbruksinntekt per årsverk		Skattekorrigert vederlag per årsverk		
			2021	2022	2021	2022	2021	2022	
Rogal./Agder, alle	149	390	680 200	849 500	423 200	497 400	454 900	535 000	
Jæren	Jæren, alle	59	405	872 900	1 104 700	474 000	555 100	503 100	585 100
	200-300 daa	8	246	800 300	1 103 300	478 000	580 800	507 000	613 100
	300-500 daa	16	372	712 200	835 100	380 700	461 500	413 100	495 800
	>500 daa	21	711	1 187 300	1 424 800	497 400	558 000	521 800	581 800
	Mjølkk	18	362	728 800	829 000	416 500	476 900	450 900	513 500
	Mjølkk/gris	9	577	1 658 000	2 034 900	710 400	814 200	738 100	840 800
Agder og Rogaland andre bygder	Andre bygder, alle	90	380	550 400	682 200	379 300	446 300	412 900	484 600
	100-200 daa	14	150	268 500	251 100	293 300	260 700	337 200	308 100
	200-300 daa	20	250	319 800	337 500	253 200	283 200	289 700	327 600
	300-500 daa	28	376	592 000	730 700	395 700	460 600	431 600	499 500
	>500 daa	23	711	891 500	1 157 800	455 700	560 300	485 100	593 700
	Mjølkk	29	413	566 300	706 200	326 200	400 300	359 300	436 400
Ammeku	12	375	193 200	375 900	206 400	367 600	356 600	426 200	
Sau	16	266	158 600	189 100	187 700	205 100	218 800	246 100	

Alle beløpa i tabellen er oppgjevne i nominelle kroner.

Jordbruksinntekt per. årsverk er definert som løn til alt arbeid og rente på egenkapitalen

Jordbruksinntekt per årsverk à 1845 timar i perioden 2013–2022, i 2022-kroner

For fleire opplysningar, kontakt NIBIO Bergen ved:

Rådgjevar Håvard Rønningen Graarud, 412 84 067

Seniorrådgjevar Torbjørn Haukås, 476 58 552/992 61920

E-post: bergen@nibio.no

Internett: www.nibio.no